

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики

**Матеріали
XVIII Міжнародної науково-практичної конференції**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

**«Морське право та менеджмент:
еволюція та сучасні виклики»**

Матеріали
XVIII Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса – 2025

УДК 341.225(082)

М432

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 27 травня 2025 р. (протокол № 10).

Редакційна колегія: Савінова Н.А., д.ю.н., с.н.с. (голова редколегії); Шемякін О.М., д.ю.н., проф.; Сотниченко Л.Л., д.е.н., проф.; Голубкова І.А., д.е.н., проф.; Доннікова І.А., д.ф.н., проф.; Вишневський В.Л., к.ю.н., доцент; Задоя І.І., к.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н., доцент.

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: матеріали **М432** XVIII Міжнародної науково-практичної конференції НУОМА (25 квітня 2025 р.) – Одеса: НУОМА, 2025 – 215 с.

У збірник увійшли матеріали XVIII щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 25 квітня 2025 р.

Видання містить аналіз актуальних безпекових та організаційно-правових проблем в сфері використання Світового океану, морегосподарського комплексу та інфраструктури в сучасних умовах.

УДК 341.225(082)

© Національний університет «Одеська морська академія», 2025

© Асоціація морського права України, 2025

© Колегія юристів з морського права України, 2025

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	7
РОЗДІЛ І. МОРСЬКА БЕЗПЕКА	9
<i>Савінова Н.А.</i> ПОВОЄННІ КРОКИ НА СТАНОВЛЕННІ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ	9
<i>Палько В.В.</i> СТРАТЕГІЯ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	14
<i>Барінов Д.А.</i> ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОРТІВ	18
<i>Рабомізо Д.В.</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ДІЙ РФ ЩОДО НАПАДІВ НА ТОРГОВЕЛЬНІ СУДА І ПОРТОВУ ІНФРАСТРУКТУРУ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	21
<i>Tuliakov V.O.</i> NAVIGATING CONTESTED WATERS: A LEGAL EXPLORATION OF UNCLOS, FRAGMENTATION, AND THE EXPANDING HORIZON OF HUMAN RIGHTS AT SEA	27
<i>Єфтені Н.М.</i> РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІНТЕГРАЦІЇ	33
<i>Степанов С.В.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГРОЗ ТА ВИКЛИКІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	36
<i>Мезіна Л.В.</i> РОЗВИТОК МОРСЬКОГО БІЗНЕСУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	40
<i>Примачова Н.М.</i> АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ МОРСЬКОГО ТА РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ ДО УМОВ ВІЙНИ	43
<i>Valuieva L.V.</i> TRANSIT SAFETY AND DATA EXCHANGE UNDER THE NCTS SYSTEM	47
<i>Ковбан А.В.</i> КОНСТИТУЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДНИК КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ	50
<i>Задоя І.І.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯК СКЛАДОВА МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ	53
<i>Балобанов О.О.</i> ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ МОРСЬКОГО СЮРВЕЮ	56
<i>Бондаренко К.В., Некрасов Д.С.</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАТРИМКИ СУДЕН	60

*Задоя І.І.,
кандидат юридичних наук, доцент;
завідувач кафедри загальноправових дисциплін
Національного університету «Одеська морська академія»*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯК СКЛАДОВА МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Ключову роль у функціонуванні держави, забезпеченні реалізації прав і свобод людини і громадянина відіграють органи державної влади.

Орган державної влади – це державний орган, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому відповідно до законодавства надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

Органи державної влади фактично складаються з посадових осіб, які, під час виконання своїх службових повноважень, зобов'язані неухильно дотримуватися вимог законодавства, бути неупередженими, сумлінними та компетентними, результативними і відповідальними, керуватися виключно пріоритетом інтересів держави, не допускати зловживань та неефективного використання державної і комунальної власності.

Разом з тим, є випадки, коли посадові особи державних органів вчиняють корупційні правопорушення.

Корупційним правопорушенням, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», є діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, уповноваженою на виконання функцій держави, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Корупцією є використання посадовою особою органу державної влади, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [1].

Корупція, беззаперечно, є негативним явищем, оскільки підриває довіру населення як до органів державної влади, так і до держави загалом та шкодить

міжнародному іміджу України на шляху до Європейської інтеграції. Що стосується морської галузі, то для України вона є надзвичайно важливою, адже завдяки їй забезпечується реалізація низки національних інтересів. Саме тому необхідно вжити заходів щодо викорінення корупційної складової в органах державної влади, що здійснюють управління морською галуззю.

Отже, вчиняючи корупційне правопорушення, посадова особа органу державної влади, використовує свої службові повноваження або ж своє становище та пов'язані з цим можливості, з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, завдаючи таким чином шкоду державі.

Задля уникнення завдання такої шкоди, законодавством передбачено єдину систему заборон, обмежень, обов'язків і дозволів, спрямованих на попередження корупції, а також зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. Крім того, законодавством закріплено види юридичної відповідальності посадових осіб органів державної влади за корупційні правопорушення: кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну.

Кримінальна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень настає у випадках, передбачених Кримінальним кодексом України. Корупційними зокрема є злочини, передбачені ст. 364 (зловживання владою або службовим становищем), ст. 366-3 (неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування), ст. 368 (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою), ст. 369. (пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі), ст. 369-2 (зловживання впливом), ст. 370 (провокація підкупу) [2] та ін.

Адміністративна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень передбачена ст. 65-1 Закону України «Про запобігання корупції» та іншими нормативно-правовими актами, зокрема, Кодексом України про адміністративні правопорушення: неправомірне використання державного майна (ст. 184-1), невжиття заходів щодо ухвали суду чи окремої постанови судді, подання органу дізнання, слідчого або протесту, припису чи подання прокурора (ст. 185-6) [3], тощо.

Дисциплінарна відповідальність за корупційні правопорушення встановлена законами України «Про державну службу» (ст.ст. 66, 67) [4], «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ст. 20) [5]. Крім того, підстави дисциплінарної відповідальності визначені підзаконними нормативно-правовими актами.

Цивільна відповідальність за корупційні правопорушення настає відповідно до Цивільного кодексу України у разі, коли вони призвели до негативних цивільно-правових наслідків: 1) збитків, шкоди, завданих державі; 2) порушення прав, завдання збитків, моральної або майнової шкоди фізичній або юридичній особі.

Таким чином у державі в цілому створено законодавчу базу для ефективної протидії корупції, зокрема щодо відповідальності за корупційні правопорушення. Остання передбачає комплекс правових засобів, застосування яких дозволяє притягти до того чи іншого виду юридичної відповідальності практично будь-яку посадову чи службову особу органів державної влади [6].

Відомості про осіб, яких притягнуто до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної або цивільно-правової відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

Міністерство юстиції України забезпечує оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом трьох робочих днів після їх внесення до реєстру.

Також державою було утворено низку спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції: Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n2535>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n1959>
4. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n669>
5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#n234>
6. Невмержицький Є.В. Правові проблеми боротьби з економічною злочинністю і корупцією: навч. посіб. К.: АПСВ, 2005, 415 с. <http://radnuk.info/pidrychnuku/kruminologiuua/458-nevmersh/7559-4----.html>